

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรัง

Good Agricultural Practices For Swiftlet House (มกษ. 6918-2568)

ชื่อสถานประกอบการ :

ชนิดการตรวจประเมิน : ☐ รับรองใหม่ ☐ ต่ออายุ ☐ ตรวจติดตาม ☐ ตรวจกรณีพิเศษ

วันที่ตรวจประเมิน

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....

4..... 5.....

วันที่ตรวจติดตามผลการแก้ไข..... ครั้งที่

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....

4..... 5.....

วันที่ตรวจติดตามผลการแก้ไข..... ครั้งที่

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....

4..... 5.....

รายการตรวจ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข 1	แก้ไข 2	
1) องค์ประกอบบ้านนก					
1.1 สถานที่ตั้ง					
1.1.1 ควรตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เว้นแต่มีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนเข้าสู่บ้านนก	MINOR				
1.1.2 ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกต่อการขนส่งปัจจัยการผลิต ผลิตภัณฑ์ และการขนถ่ายของเสีย	MINOR				
1.2 ผังและลักษณะบ้านนก					
1.2.1 ควรมีการออกแบบที่ดี กำหนดตำแหน่งและพื้นที่ภายในบ้านนกเป็นสัดส่วน ได้แก่ พื้นที่ทำรัง ช่องทางเข้า-ออกของนก พื้นที่เก็บอุปกรณ์ พื้นที่เก็บรวบรวมผลผลิต (ถ้ามี) พื้นที่สำหรับผู้ควบคุมดูแล จุดรวบรวมขยะ มูลนก และบริเวณสำหรับทำลายซากสัตว์	MINOR				
1.2.2 ต้องมีโครงสร้างแข็งแรง ทนทาน ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด และสามารถป้องกันบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือสัตว์อื่น เช่น สุนัข แมว เข้ามาในพื้นที่บ้านนกได้	MAJOR				
1.2.3 บ้านนกต้องแยกจากที่พักอาศัยและสำนักงานอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อให้สามารถควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายโรค กรณีไม่สามารถแยก บ้านนกจากที่พักอาศัยได้อย่างเป็นสัดส่วน ให้แยกทางเข้า-ออกของที่พักอาศัย และบ้านนกออกจากกันอย่างชัดเจน	MAJOR				

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร
 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรัง

Good Agricultural Practices For Swiftlet House (มกษ. 6918-2568)

รายการตรวจ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข 1	แก้ไข 2	
1.2.4 ภายในบ้านนกต้องมีความปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีราวบันได ราวกันตก ต้องไม่มีส่วนยื่นที่แหลมคมซึ่งอาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย	MAJOR				
1.2.5 คอนนกทำจากวัสดุที่แข็งแรง มีพื้นผิวที่ให้นกสามารถทำรังและวางไข่ได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อดวง และห้ามใช้วัสดุที่มีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนต่อผลิตภัณฑ์	MAJOR				
1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก					
1.3.1 ควรจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานภายในบ้านนก <i>โดยไม่กระทบต่อพฤติกรรมตามธรรมชาติของนกแอ่น</i>	MINOR				
1.3.2 น้ำใช้ในบ้านนกต้องไม่มาจากแหล่งที่มีสภาพแวดล้อมที่อาจทำให้เกิดการปนเปื้อน เช่น ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม กรณีพบว่าน้ำที่ใช้มีความเสี่ยงหรือมีข้อสงสัย เช่น ลักษณะผิดปกติทางกายภาพ ให้เก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ตามตัวอย่างรายการการตรวจวิเคราะห์น้ำ ในภาคผนวก ก <i>ท้าย มกษ. 6918-2568</i>	MAJOR				
2) การจัดการบ้านนก					
2.1 ควรมีคู่มือที่แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับกิจกรรมที่สำคัญ และปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด ได้แก่ การจัดการบ้านนก การป้องกันโรค การจัดการสัตว์พาหะนำเชื้อและสัตว์ศัตรู การจัดการผลิตผล การจัดการสิ่งแวดล้อม และมีการบันทึกข้อมูลตามคู่มือการปฏิบัติงาน	MINOR				
2.2 ห้องที่เป็นพื้นที่ทำรังควรมีการจัดการความชื้นที่เหมาะสม และมีการระบายอากาศที่ดี เพื่อป้องกันการเกิดรา และบันทึกข้อมูลตามคู่มือการปฏิบัติงาน	MINOR				
2.3 วัสดุอันตราย สารเคมี และสารชีวภัณฑ์ ที่ใช้ในการจัดการบ้านนก เช่น สารกำจัดรา สารกำจัดแมลง ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และใช้ตามคำแนะนำบนฉลาก หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ และบันทึกข้อมูล	MAJOR				
3) การจัดการรังนก					
3.1 การเก็บรังนกต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ และระมัดระวังไม่ให้รังนกสัมผัสกับพื้น	MAJOR				
3.2 ต้องเก็บรักษารังนกไว้ในที่สะอาด ในภาชนะปิดมิดชิด สามารถป้องกันการปนเปื้อนได้	MAJOR				
3.3 กรณีการขนส่งรังนกที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ประกอบการบ้านนก ไปยังศูนย์รวบรวมหรือสถานที่คัดบรรจุ ให้ใช้ภาชนะบรรจุที่แห้ง สะอาด และมีวิธีการป้องกันไม่ให้รังนกเสียหายจากการขนส่ง	MAJOR				

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรัง

Good Agricultural Practices For Swiftlet House (มกษ. 6918-2568)

รายการตรวจ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข 1	แก้ไข 2	
3.4 ต้องมีป้ายชี้บ่งหรือข้อความระบุวันที่เก็บเกี่ยวรังนกบนภาชนะบรรจุ บันทึกรังนกทุกครั้งที่มีการเก็บเกี่ยว รวมถึงระบุผู้รับมอบเพื่อให้สามารถตามสอบได้	MAJOR				
4) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา					
4.1 ต้องมีการจัดการมูลนกและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ให้บ้านนกอยู่ในสภาพสะอาดและถูกสุขลักษณะ	MAJOR				
4.2 ควรบำรุงรักษาบ้านนก และอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัย ต่อนกและผู้ปฏิบัติงาน	MINOR				
4.3 วัตถุดิบทรายและสารเคมีที่ใช้ในบ้านนก เช่น สารทำความสะอาด สารฆ่าเชื้อ ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และใช้ตามคำแนะนำบนฉลากหรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์และบันทึกข้อมูล	MAJOR				
4.4 หากมีการใช้วัตถุดิบทราย ต้องเก็บวัตถุดิบแยกเป็นสัดส่วนและมีป้ายชี้บ่งชัดเจน	MAJOR				
4.5 กรณีที่บ้านนกมีบริเวณโดยรอบอาคาร ควรดูแลรักษาความสะอาด ให้ปราศจากของเสียสะสม ลดการดึงดูดและหลบซ่อนของสัตว์พาหะนำเชื้อ	MINOR				
5) บุคลากร					
5.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในบ้านนกต้องมีความรู้ โดยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะหรือได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีบันทึกประวัติการฝึกอบรม	MAJOR				
5.2 ต้องมีมาตรการควบคุมสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีสำหรับผู้ปฏิบัติงานในบ้านนก และบุคคลภายนอกที่เข้าพื้นที่บ้านนก เช่น เปลี่ยนรองเท้า สวมเสื้อผ้าที่สะอาด มีผ้าปิดจมูก สวมหมวกคลุมผม ล้างมือ และจุ่มรองเท้าฆ่าเชื้อ เพื่อป้องกันไม่ให้รังนกเกิดการปนเปื้อนจากผู้ปฏิบัติงาน และป้องกันโรคสัตว์สู่คน	MAJOR				
5.3 ไม่ให้ผู้มีประวัติการสัมผัสเชื้อ หรือ ผู้ที่เข้าไปในพื้นที่ที่มีการปรากฏของโรคระบาด สัตว์ปีก ในช่วง 72 ชั่วโมงก่อนหน้า เข้าบ้านนก	MAJOR				
5.4 ห้ามผู้ปฏิบัติงานที่แสดงอาการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ หรือโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น ไอ เจ็บคอ ท้องร่วง อาเจียน หรือมีไข้ เข้าปฏิบัติงานในบ้านนก และต้องให้หยุดพักจนกระทั่งหายป่วย จึงสามารถกลับเข้าปฏิบัติงานได้	MAJOR				

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร
 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรัง

Good Agricultural Practices For Swiftlet House (มกษ. 6918-2568)

รายการตรวจ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข 1	แก้ไข 2	
5.5 ผู้ปฏิบัติงานในบ้านนกต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีและมีใบรับรองแพทย์ยืนยันว่าไม่เป็นโรคหรือพาหะของโรคตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ข้อ 4 (9)	MAJOR				
6. การป้องกันโรค สัตว์พาหะนำเชื้อ และสัตว์ศัตรู					
6.1 ห้ามใช้ยาและสารที่มีวัตถุประสงคเพื่อการรักษาหรือป้องกันโรค ที่อาจก่อให้เกิดการตกค้างในผลิตภัณฑ์	MAJOR				
6.2 ต้องมีการตรวจเฝ้าระวังและป้องกันโรคอย่างสม่ำเสมอ และบันทึกผลการเฝ้าระวัง	MAJOR				
6.3 ต้องมีมาตรการป้องกันสัตว์ศัตรูไม่ให้เข้ามาทำอันตรายต่อนกในบ้านนก	MAJOR				
6.4 ต้องมีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะนำเชื้อ ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคที่มีผลกระทบต่อสุขภาพนกและสุขลักษณะของรังนก	MAJOR				
6.5 ต้องมีการจัดบันทึกการผ่านเข้าออกบ้านนกของบุคคลภายนอกที่สามารถตรวจสอบได้	MAJOR				
6.6 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์	MAJOR				
6.7 การจัดการซากนกให้อยู่ภายใต้คำแนะนำของสัตวแพทย์ ในกรณีที่นกตายด้วยโรคระบาด ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	MAJOR				
7) สวัสดิภาพสัตว์					
7.1 ให้เก็บเฉพาะรังนกที่ไม่มีไข่หรือลูกนกอยู่ในรัง	MAJOR				
7.2 ต้องจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านนกให้เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายหรือส่งผลให้เกิดความเครียดต่อตัวนก มีการดูแลให้นกมีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมและมีสุขอนามัยที่ดี	MAJOR				
8) สิ่งแวดล้อม					
8.1 ต้องกำจัดหรือจัดการขยะมูลฝอย มูลนก และน้ำเสีย ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	MAJOR				
8.2 กรณีมีขยะติดเชื้อหรือขยะอันตราย ให้แยกกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง	MAJOR				
8.3 กรณีติดตั้งเครื่องเสียงที่ใช้กับบ้านนก ต้องไม่เปิดเสียงดังเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และกำหนดช่วงเวลาในการเปิดที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชน	MAJOR				

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรัง

Good Agricultural Practices For Swiftlet House (มกษ. 6918-2568)

รายการตรวจ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข 1	แก้ไข 2	
9) การบันทึกข้อมูล					
9.1 ต้องบันทึกข้อมูล ดังต่อไปนี้ 9.1.1 การใช้วัตถุดิบทราย สารเคมี หรือสารชีวภัณฑ์ ได้แก่ วัน เดือน ปีที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ ชื่อผู้ผลิต เลขทะเบียน ชื่อสามัญของสาร รุ่น วันหมดอายุ วิธีการใช้ (ข้อ 2.3 และข้อ 4.3) 9.1.2 การเก็บเกี่ยวรังนก ได้แก่ วัน เดือน ปีที่เก็บเกี่ยว ปริมาณรังนกที่ได้ (จำนวนรัง และน้ำหนัก) รหัสของรุ่น (ถ้ามี) และระบุผู้รับมอบรังนก (ข้อ 3.4) 9.1.3 ประวัติการฝึกอบรมบุคลากร ได้แก่ วันที่เข้าฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม เรื่องที่เข้าฝึกอบรม (ข้อ 5.1) 9.1.4 ผลการเฝ้าระวังโรค ได้แก่ วัน เดือน ปี ที่สำรวจ จำนวนนกที่ตาย (ข้อ 6.2) 9.1.5 บุคคลภายนอกที่เข้า-ออกบ้านนก ได้แก่ วัน เดือน ปีที่เข้าออก ชื่อ-สกุล วัตถุประสงค์การเข้า-ออกบ้านนก (ข้อ 6.5)	MAJOR				
9.2 ควรบันทึกการวัดความชื้นสัมพัทธ์ภายในห้องที่เป็นพื้นที่ทำรัง ได้แก่ วัน เดือน ปี ที่วัด และปริมาณความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศ โดยมีความถี่ของการวัดตาม คู่มือการปฏิบัติงาน (ข้อ 2.1 และข้อ 2.2)	MINOR				
9.3 ควรเก็บรักษาสารบันทึกข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี	MINOR				

หมายเหตุ :

ข้อบกพร่องรุนแรง (Major Nonconformity) หมายความว่า สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักเกณฑ์การตรวจประเมิน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรังและส่งผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

ข้อบกพร่องไม่รุนแรง (Minor Nonconformity) หมายความว่า สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักเกณฑ์การตรวจประเมิน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับบ้านนกแอ่นกินรังในบางส่วน และไม่มีผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

ข้อสังเกต (Recommendation) หมายความว่า สิ่งที่ไม่ถือเป็นข้อบกพร่อง แต่หากปล่อยไว้หรือละเลยอาจนำไปสู่ข้อบกพร่องได้